

Ìtàn Àsírí ti Èsẹ̀ Kẹ̀rínlélógójì — Nọmbà Òrínlélógún

Èsẹ̀kiẹ̀lì Nọmbà Mẹ̀wàá

Jeff Pippenger

2026-08-31

Ọ̀pòlọ̀pò ìlà àsọtẹ̀lẹ̀ àtí ọ̀títọ̀ àgbàyanu, pàtàkì sì wà nínú ìwé Ìsíkíẹ̀lì. Nínú àwọn àpẹ̀júwe Bíbélì nípa àwọn wòlì láàárín ténpìlì, Ìsíkíẹ̀lì nì ẹnì tí ó ju gbogbo àwọn mìíràn lọ tí ó ẹ̀ idánimọ̀ àwọn àgbà kẹ̀kẹ̀ láàárín àwọn àgbà kẹ̀kẹ̀. Àwọn àgbà kẹ̀kẹ̀ wònyí, gégé bí Sister White ti ẹ̀fihàn, ń sojú ifowosowopọ̀ dídíjù ti یشه ẹ̀niyàn tí ń fí àtòlẹ̀sẹ̀sẹ̀ àwọn یشه̀lẹ̀ hàn ní àkókò ọ̀jọ̀ àipẹ̀. Àwọn یشه̀lẹ̀ wònyí nì wòlì nàà sojú fún nígbà tí ó di apá kan nínú àsọtẹ̀lẹ̀ nàà nínú ọ̀wẹ̀ tí a fí یشه̀lẹ̀ hàn, bí ìgbà tí Ìsíkíẹ̀lì dubulẹ̀ sórí apá ọ̀sì rẹ̀, léyìn nàà sórí apá ọ̀tún rẹ̀, nínú àpẹ̀júwe orí kẹ̀rín nípa idóti Jerúsálẹ̀mù. Àwọn ojọ̀ pàtọ̀ mètálá pẹ̀lú wà tí ó ẹ̀kọ̀jọ̀ ìtàn Ìsíkíẹ̀lì, tí nípasẹ̀ ẹ̀yí sì ń pèsè àwọn àmì ọ̀nà tí àkókò ọ̀jọ̀ àipẹ̀, nígbà tí a fí ẹ̀dìdì di àwọn ẹ̀gbẹ̀rún ọ̀gọ̀rún-ún kan àtí mẹ̀rínlélógójì. Kí í ẹ̀ nípasẹ̀ àwọn ojọ̀ nikan nì a tí fí àwọn ọ̀títọ̀ hàn, ẹ̀gbẹ̀n pẹ̀lú nípasẹ̀ àwọn nọ́nbà bíi mètádínlógún, mọ̀kándínlógún, mǎrúndínlógbọ̀n, ǎádọ̀rín, ogójì, ọ̀dúnrún mètá àtí mèsàn-án, àtí, ní tí gidi, ọ̀gbọ̀n. Nọ́nbà mìíràn tí ó lè jẹ̀ nọ́nbà tí ó ẹ̀ pàtàkì jù lọ nínú ìwé Ìsíkíẹ̀lì nì nọ́nbà ọ̀gọ̀rún-ún àtí ǎádọ̀ta. Síbẹ̀síbẹ̀, a kò rí nọ́nbà ọ̀gọ̀rún-ún àtí ǎádọ̀ta nàà nínú ìwé Ìsíkíẹ̀lì. Síbẹ̀, ìlà lórí ìlà—ó wà níbẹ̀.

Nọmbà ọ̀gọ̀rún-ún kan àtí ǎádọ̀ta nì a fí sínú ìlà idóti nàà ní ọ̀nà àsọtẹ̀lẹ̀, idóti nàà sì jẹ̀ ìlà àsọtẹ̀lẹ̀ pàtọ̀; tàbí bí o bá fẹ̀, idóti nàà jẹ̀ àgbà kẹ̀kẹ̀. Ìlà àsọtẹ̀lẹ̀ ti ìtàn yóò máa ní alufa àtí òmẹ̀gà nígbà gbogbo, àtí nípa bẹ̀, àwọn àbùdá alufa àtí òmẹ̀gà gbọ̀dọ̀ farahàn ní ibẹ̀rẹ̀ àtí ní ọ̀pín ìlà nàà, bí kò ẹ̀ bẹ̀, kí í ẹ̀ ìlà. یشه̀lẹ̀ alufa ti idóti nàà nì ikú aya Èsẹ̀kiẹ̀lì, ọ̀pín idóti nàà sì nì ikú iyàwó Kristi, gégé bí a tí sojú rẹ̀ nínú iparun Jerúsálẹ̀mù.

Èmi, Johanu, sì rí ilú mímọ̀ nàà, Jerusalemu Tuntun, tí ń sọ kalẹ̀ láti ọ̀dọ̀ Ọ̀lọ̀run wá láti ọ̀run, tí a tí múra rẹ̀ sílẹ̀ bíi iyàwó tí a ẹ̀ lẹ̀sẹ̀sẹ̀ fún ọ̀kọ̀ rẹ̀. Mo sì gbọ̀ ohùn ńlá kan láti ọ̀run tí ń wí pé, Kíyèsí i, ǎgọ̀ Ọ̀lọ̀run wà pẹ̀lú àwọn ẹ̀niyàn, yóò sì máa gbé pẹ̀lú wọn, wọn yóò sì jẹ̀ ẹ̀niyàn rẹ̀, Ọ̀lọ̀run tìkára rẹ̀ yóò sì wà pẹ̀lú wọn, yóò sì jẹ̀ Ọ̀lọ̀run wọn. Ọ̀lọ̀run yóò sì nu gbogbo omijẹ̀ kúrò ní ojú wọn; ikú kì yóò sì sí mọ̀, bẹ̀ ni ibànújẹ̀, tàbí ẹ̀kún, tàbí ìrora kì yóò sì mọ̀: nítorí àwọn ohun àtíjọ̀ tí kọ́já lọ. Ẹ̀ni tí ó sì jókòò lórí itẹ̀ nàà wí pé, Kíyèsí i, mo sọ ohun gbogbo di tuntun. Ó sì wí fún mi pé, Kọ̀ ọ̀ sílẹ̀: nítorí ọ̀títọ̀ àtí olóòtítọ̀ nì ọ̀rọ̀ wònyí. Ó sì tún wí fún mi pé, Ó ẹ̀. Èmi nì Alfa àtí Omega, ibẹ̀rẹ̀ àtí ọ̀pín. Èmi yóò fún ẹnì tí ọ̀ùngbẹ̀ ń gbẹ̀ ní omi láti inú orisun omi iyè lófẹ̀. Ẹ̀ni tí ó bá ẹ̀gun yóò jogún ohun gbogbo; èmi yóò sì jẹ̀ Ọ̀lọ̀run rẹ̀, ọ̀un yóò sì jẹ̀ ọ̀mọ̀ mi. Ẹ̀gbẹ̀n àwọn aláíláyà, àtí àwọn aláìgbàgbọ̀, àtí àwọn ìrira, àtí àwọn apàniyàn, àtí àwọn àgbèrẹ̀, àtí àwọn oşó, àtí àwọn abòrìşà, àtí gbogbo àwọn opurọ̀, yóò ní ipín wọn nínú adágún tí ń jó pẹ̀lú iná àtí imí-ọ̀fìn: ẹ̀yí nì ikú kejì. Ọ̀kan sì lára àwọn ángẹ̀lì méje tí wọn ní àwọn àwo méje tí ó kún fún àwọn ǎjàkalẹ̀-àrún méje ikẹ̀yìn wá sọ̀dọ̀ mi, ó sì bá mi sọ̀rọ̀ pé, Wá síhìn-ín, èmi yóò fí iyàwó, aya Ọ̀dọ̀-Àgùntàn, hàn ọ̀. Ifihàn 21:2–9.

Aya Esekieli kú ní ìbèrè ìdótì ilú náà, a sì fí ì hàn níbè gégé bí “ifé ọkàn” ojú Esekieli; àti nínú iparun Jerusalemu tí a gbé kalẹ̀ nínú orí kan náà, a fí Jerusalemu hàn gégé bí “ifé ọkàn” ojú Israeli.

Lẹ̀ẹ̀kansi, ní ọdún ọ̀sàn-án, ní oṣù ọ̀wàá, ní ojú ọ̀wàá oṣù náà, ọ̀rọ̀ Olúwa tò mí wá, wí pé, ... Pẹ̀lúpẹ̀lú ọ̀rọ̀ Olúwa tò mí wá, wí pé, Ọmọ èniyàn, kíyèsì i, èmi yóò fí ìkọ̀lù kan gbà ifé ojú rẹ kúrò lódò rẹ; sùgbọ̀n iwọ kì yóò sọfọ̀, bèè ni iwọ kì yóò sunkún, bèè ni omijé rẹ kì yóò sà̀n kalẹ̀. Dáwọ̀ igbe ẹ̀kún dúró, má ẹ̀ ẹ̀ ọ̀fọ̀ fún ọ̀kú, di ìbọ̀rì orí rẹ mọ ọ̀n lórí rẹ, sì wọ bàtà rẹ sí ẹ̀sẹ̀ rẹ, má sì ẹ̀ bo ètè rẹ, má sì ẹ̀ jẹ ọ̀únjẹ àwọn èniyàn. Nítorí náà mo sọ fún àwọn èniyàn ní òwúrò; ní alẹ̀ aya mi sì kú; mo sì ẹ̀ ní òwúrò gégé bí a tí pàṣẹ̀ fún mi. Àwọn èniyàn sì wí fún mi pé, Sẹ̀ iwọ kì yóò sọ fún wa ohun tí nńkan wọ̀nyí tùmọ̀ sí fún wa, pé iwọ n ẹ̀ bèè?

Nígbà náà ni mo dá wọn lóhùn pé, Ọ̀rọ̀ Olúwa tò mí wá, pé, Sọ fún ilé Israeli pé, Báyi ni Olúwa Ọ̀lọ̀run wí; Kíyèsì i, èmi yóò sọ ibi mímọ̀ mi di aláìmọ̀, ọ̀lá agbára yín, ifé ojú yín, àti ohun tí ọkàn yín sàánú; àwọn ọ̀mọ̀kúnrin yín àti àwọn ọ̀mọ̀bínrin yín tí ẹ̀ fí sílẹ̀ yóò sì sùbú nípa idà. Èyin yóò sì ẹ̀ gégé bí mo tí ẹ̀: èyin kì yóò bo ètè yín, bèè ni ẹ̀ kì yóò jẹ ọ̀únjẹ èniyàn. Àwọn ìbọ̀rì orí yín yóò wà ní orí yín, bàtà yín yóò sì wà ní ẹ̀sẹ̀ yín: èyin kì yóò sọfọ̀ tàbí sunkún; sùgbọ̀n èyin yóò rẹ nítorí àwọn ẹ̀sẹ̀ yín, ẹ̀ ó sì máa sọfọ̀ sí ara yín.

Nítorí náà, Ìsíkíèlì jẹ àmì fún yín: gégé bí gbogbo ohun tí ó tí ẹ̀, bèè ni èyin yóò ẹ̀: àti nígbà tí èyí bá ẹ̀lẹ̀, ẹ̀ ó sì mọ̀ pé Èmi ni Olúwa Ọ̀lọ̀run. Pẹ̀lú náà, iwọ ọ̀mọ̀ èniyàn, kì yóò ha jẹ pé ní ojú tí Èmi yóò gba agbára wọn kúrò lódò wọn, ayọ̀ ògo wọn, ohun tí ojú wọn n fẹ̀, àti èyí tí wọn fí ọkàn wọn lẹ̀, àwọn ọ̀mọ̀kúnrin wọn àti àwọn ọ̀mọ̀bínrin wọn, pé ẹ̀ni tí ó sá lẹ̀ ní ojú náà yóò tò ọ̀ wá, láti mú kí o fí etí rẹ gbọ̀ ọ? Ní ojú náà ni a ọ́ sí ẹ̀nu rẹ sí ẹ̀ni tí ó sá asálà, iwọ yóò sì sọ̀rọ̀, iwọ kì yóò sì dákẹ̀ mọ̀: iwọ yóò sì jẹ àmì fún wọn; wọn yóò sì mọ̀ pé Èmi ni Olúwa. Ìsíkíèlì 24:1, 15–27.

Áfà ìṣọ̀gágun náà ní àlìfà rẹ̀ nínú ikú ohun tí Èsékíèlì n fẹ̀ràn, ó sì ní òmégà rẹ̀ nínú ikú ohun tí Ísráèlì n fẹ̀ràn.

Gbọ̀, Sùgbọ̀n Kì Í Gbọ̀

Ìgbà márùn-ún ni a tí fí àwọn àgbàgbà tàbí àwọn èniyàn hàn ní ọ̀nà kan gégé bí ẹ̀ni pé wọn n fẹ̀tí sí Ìsíkíèlì. Nínú Ìsíkíèlì 8:1, àwọn àgbàgbà Júdà jókòó níwájú rẹ̀. Nínú Ìsíkíèlì 14:1, àwọn àgbàgbà wá, wọn sì jókòó níwájú rẹ̀. Nínú Ìsíkíèlì 20:1, àwọn àgbàgbà Ísírẹ̀lì wá láti wádií lódò Olúwa. Nínú Ìsíkíèlì 37:18, Ọ̀lọ̀run sọ fún Ìsíkíèlì pé: “Nígbà tí àwọn ọ̀mọ̀ èniyàn rẹ̀ yóò bá ọ̀ sọ̀rọ̀, tí wọn yóò sì wí pé, Sẹ̀ iwọ kì yóò fí hàn wá ohun tí iwọ tùmọ̀ sí nípa àwọn wọ̀nyí?” Nínú orí kẹ̀rínlélógún, àwọn èniyàn náà béèrè tààrà pé: “Sẹ̀ iwọ kì yóò sọ fún wa ohun tí nńkan wọ̀nyí jẹ̀ sí wa, tí iwọ fí n ẹ̀ bèè?” Nínú ọ̀kọ̀ọ̀kan àwọn ìṣẹ̀lẹ̀ márùn-ún wọ̀nyí, àwọn àgbàgbà tàbí àwọn èniyàn wà nínú ipò Laodísea.

Ó sì wí pé, Lọ, kí o sì sọ fún àwọn èniyàn wọ̀nyí pé, Ẹ̀ máa gbọ̀ nítòótó, sùgbọ̀n ẹ̀ má ẹ̀ lóye; ẹ̀ sì máa rí nítòótó, sùgbọ̀n ẹ̀ má ẹ̀ mọ̀ ọ̀n. Mú ọkàn àwọn èniyàn wọ̀nyí sanra, kí etí wọn sì le, kí o sì pa ojú wọn dé; kí wọn má bàà fí ojú wọn ríran, kí wọn má bàà fí etí wọn gbọ̀, kí wọn má bàà fí ọkàn wọn lóye, kí wọn sì yípadà, kí a sì mú wọn láradá. Isaiah 6:9, 10.

Àwọn aṣojú márùn-ún ti àwọn èniyàn tí ń gbọ̀ sùgbọ̀n tí wọn kò gbọ̀, àti àwọn aṣojú márùn-ún ti àwọn èniyàn tí ń rí sùgbọ̀n tí wọn kò rí mu pẹ̀lú àwọn ìgbésẹ̀ márùn-ún ti àwọn tí ó kò láti rí àti láti gbọ̀ nínú ẹ̀rì Isaiah.

Sùgbọ̀n ọ̀rọ̀ Olúwa jẹ́ fún wọn ní àṣẹ lórí àṣẹ, àṣẹ lórí àṣẹ; ilà lórí ilà, ilà lórí ilà; níbí diẹ̀, níbí diẹ̀; kí wọn lè máa lọ, kí wọn sì ṣubú sẹ̀yìn, kí a sì fọ̀ wọn, kí a dẹkùn mú wọn, kí a sì kó wọn. Isaiah 28:13.

Ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ nínú wọn yóò sì kọ̀sẹ̀, wọn yóò sì ṣubú, a ó sì fọ̀ wọn, a ó sì dẹkùn mú wọn, a ó sì kó wọn. Isaiah 8:15.

Àwọn Àmì

Nínú orí kẹ̀rínlélógún ti Ìsíkíẹ̀lì, àkókò tí ó bèrẹ̀ pẹ̀lú idótítì ogun àti ikú aya Ìsíkíẹ̀lì—ìfẹ̀ ojú rẹ̀—parí ní ikú Jerusalemu—ìfẹ̀ ojú Israẹ̀lì. Idótítì ogun ọ̀dún kan àti oṣù mẹ́fà náà gbé ààmì Alfa àti Òmẹ́ga, àkókò náà sì bèrẹ̀, ó sì parí pẹ̀lú ààmì kan. Gégé bí ó ti rí nínú Ìsíkíẹ̀lì kẹ̀rínlélógún, Jésù fì ààmì idótítì ogun náà hàn nínú Mátiù kẹ̀rínlélógún.

A ti sọ ọ̀rọ̀ Kristi sí etí ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ èniyàn; sùgbọ̀n nígbà tí Ó wà nìkan, Peteru, Johanu, Jakọbu, àti Anderu tò Ọ́ wá bí Ó ti jókòó lórí Òkè Ólífì. Wọn ní, “Sọ fún wa, ìgbà wo ni nìkan wònyí yóò ṣẹ̀lẹ̀? kí ni yóò sì jẹ́ àmì ìbòwọ̀ Rẹ̀, àti ti ọ̀pín ayé?” Jesu kò dá àwọn ọ̀mọ-ẹ̀yìn Rẹ̀ lóhùn nípa mímu iparun Jerusalemu àti ojọ́ ńlá ìbòwọ̀ Rẹ̀ kalẹ̀ lóṣòṣò. Ó da àpẹ̀júwe àwọn ìṣẹ̀lẹ̀ méjèèjì pọ̀. Bí Ó bá ti sí àwọn ìṣẹ̀lẹ̀ ojọ́ iwájú fún àwọn ọ̀mọ-ẹ̀yìn Rẹ̀ gégé bí Ó ti ń wo wọn, wọn kì yóò lè fara da írìran náà. Nítorí àánú sí wọn, Ó so àpẹ̀júwe àwọn ipọ̀njú ńlá méjèèjì pọ̀, Ó fì itumọ̀ rẹ̀ sílẹ̀ fún àwọn ọ̀mọ-ẹ̀yìn náà láti sàwàrí fún ara wọn. Nígbà tí Ó tọ́ka sí iparun Jerusalemu, ọ̀rọ̀ àṣọtẹ̀lẹ̀ Rẹ̀ kojá ìṣẹ̀lẹ̀ náà lọ dé iná iparun ikeyìn ní ojọ́ náà nígbà tí Oluwa yóò dide kúrò ní ipò Rẹ̀ láti fì iya jẹ́ ayé nítorí àìṣòdodo wọn, nígbà tí ilẹ̀ ayé yóò tú ẹ̀jẹ̀ rẹ̀ hàn, tí kí yóò sì tún bo àwọn tí a pa nínú rẹ̀ mọ́. Gbogbo ọ̀rọ̀ yìí ni a fì fúnni, kí í ṣe fún àwọn ọ̀mọ-ẹ̀yìn nìkan, sùgbọ̀n fún àwọn tí yóò wà láàyè nínú àwọn ìṣẹ̀lẹ̀ ikeyìn nínú itàn ayé yìí.

Nígbà tí Kristi yí padà sọ̀rọ̀ sí àwọn ọ̀mọ-ẹ̀yìn, Ó wí pé, “È máa sọ̀ra kí ẹ̀nikẹ̀ni má bà a yín jẹ́. Nítorí ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ yóò wá ní orúkọ Mì, ní wí pé, ‘Èmi ni Kristi; wọn yóò sì tan ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ jẹ́.’” Ọ̀pọ̀ Mèsáyà èké yóò farahàn, wọn yóò sọ pé àwọn ń ṣìṣẹ́ ìṣẹ́ iyanu, wọn yóò sì kéde pé àkókò idásílẹ̀ orílẹ̀-èdè àwọn Júù ti dé. Wọn yóò sì ńà ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀. Ọ̀rọ̀ Kristi ṣe. Láàárín ikú Rẹ̀ àti idótí Jèrúsálẹ̀mù, ọ̀pọ̀ Mèsáyà èké farahàn. Sùgbọ̀n a tún fì ikilọ̀ yìí fún àwọn tí ń gbé ní àkókò ayé yìí pẹ̀lú. Àwọn ẹ̀tàn kan náà tí wọn hù kí a tó pa Jèrúsálẹ̀mù run ni a ti ń hù jákèjádò àwọn ọ̀rúndún, a ó sì tún hù wọn.

“Èyìn yóò sì máa gbọ́ nípa ogun àti iròyìn ogun: ẹ́ rí i pé kí a má ṣe yín lẹ̀rù: nítorí gbogbo nìkan wònyí gbọ̀dọ̀ ṣẹ̀lẹ̀, sùgbọ̀n ọ̀pín kò tii dé.” Kí iparun Jerusalemu tó dé, àwọn èniyàn já takuntakun fún ipò àṣẹ gígá jùlọ̀. Wọn pa àwọn ọ̀ba-ọ̀ba. Àwọn tí a rò pé wọn dúró lẹ́gbẹ́ ẹ̀tẹ̀ ni a pa. Ogun àti iròyìn ogun sì wà. ‘Gbogbo nìkan wònyí gbọ̀dọ̀ ṣẹ̀lẹ̀,’ ni Kristi sọ, ‘sùgbọ̀n ọ̀pín [orílẹ̀-èdè Jù gégé bí orílẹ̀-èdè kan] kò tii dé. Nítorí orílẹ̀-èdè yóò dide sí orílẹ̀-èdè, ìjọba sì yóò dide sí ìjọba: iyan yóò sì wà, àti àjàkálẹ̀-àrùn, àti ìṣẹ̀lẹ̀ ilẹ̀-rírì, ní onírúurú ibi. Gbogbo nìkan wònyí ni ìbèrẹ̀ ìrora.’ Kristi sọ pé, Bí àwọn rábíí ṣe rí àwọn àmì wònyí, wọn yóò kéde pé wọn jẹ́ idájọ́ Ọlórún lórí àwọn orílẹ̀-èdè nítorí dídí àwọn èniyàn àyànfẹ̀ Rẹ̀ mọ́ ẹ̀rú. Wọn yóò

kéde pé àwọn àmì wònyí ni àpèrè ibòwò Mèsáyà. È má ẹ jẹ kí a tan yín jẹ; ibèrè idájó Rẹ ni wón jẹ. Àwọn èniyàn ti wo ara wón. Wón kò ronúpiwàdà, bèè ni wón kò yí padà kí N lè mú wón láradá. Àwọn àmì tí wón fí hàn gégé bí àmì itúsílẹ̀ wón kúrò ní ìgbèkùn jẹ àmì iparun wón.” The Desire of Ages, 628.

Ìdòtì Jerúsálemu ní ọdún 66 ní àmì nàà nínú, iye pé Róòmù gbé àsíá ogun wón kalẹ̀ sínú àgbàlá ibi mímo. Àlàyé Jesu nípa àwọn ìṣẹ̀lẹ̀ àkókò látí ọdún 66 tití dé 70 mú iparun ọdún 70 bá Ìgbàbò Wíwá Kejì Rẹ̀ mu; sì ni àmì kan wà tí ó ní í ẹ̀ pẹ̀lú Ìgbàbò Wíwá Kejì Rẹ̀.

“Láìpẹ̀, ojú wa sì yí sí Ìlà Oòrùn, nítorí ikùukùu dúdú kékeré kan ti farahàn, tó tó idajì iwọn ọwọ̀ èniyàn; èyí tí gbogbo wa mò pé ni Àmì Ọmọ̀ Èniyàn.” The Day Star, 1846.

Ìbèrè àti ọ̀pin itàn ọdún 66 sí 70 AD ní àmì kan tí ó ní ibásepò pẹ̀lú ibèrè idótí àti iparun ilú nàà, tí ó bá àmì alfa àti omega ikú ifẹ̀ ojú mu ní 587 BC àti 586 BC.

Itàn idótí ọdún kan àti ààbò jẹ “àmi” fún àwọn ojó ikẹyìn. Àwọn wúndíá aṣiwèrè tí a Ẹ̀pèrè nínú itàn Ẹ̀síkíẹ̀lì ní ibámu pẹ̀lú wón nínú itàn àwọn wúndíá ọ̀lọ̀gbọ̀n tí wón rí àmì idótí nàà ní ọdún 66 tí wón sì sá lẹ̀ sí ibi ààbò. Idótí ọdún kan àti ààbò ni àmì tí n fí irú méjì àwọn olùjòsin hàn. Egbé kan yóò lóye àmì nàà, egbé kejì, tí Aísáyà Ẹ̀pèrè gégé bí “òpò”—kì yóò rí tàbí gbọ̀.

Òpò àti Díẹ̀

Nígbà nàà ni ọba wí fún àwọn iranṣẹ̀ nàà pé, È dì í lówó àti lésẹ̀, kí ẹ̀ sì mú un kúrò, kí ẹ̀ sì sọ ọ̀ sínú òkùnkùn ọ̀de; níbè ni ẹ̀kún yóò gbé wà àti ipayínkeke eyín. Nítorí ọ̀pò ni a pè, sùgbọ̀n díẹ̀ ni a yàn. Mátíù 22:13, 14.

Bèè ni àwọn ẹ̀ni ikẹyìn yóò di ẹ̀ni àkókó, àti àwọn ẹ̀ni àkókó yóò di ẹ̀ni ikẹyìn: nítorí a pè ọ̀pò, sùgbọ̀n a yàn díẹ̀. Matteu 20:16.

Látí Rí àti Látí Gbọ̀

Àwọn àpẹ̀jùwe márùn-ún tí a fí یشه̀ hàn wà nínú iwé Ẹ̀síkíẹ̀lì, bèè nàà ni ìgbà márùn-ún tí Ẹ̀síkíẹ̀lì bá àwọn olórí àti àwọn èniyàn sọ̀rò. Àwọn ẹ̀lẹ̀rì méjèjì wònyí n fí àwọn wúndíá aṣiwèrè márùn-ún hàn, àwọn tí wón kò látí “rí” tí wón sì kò látí “gbọ̀.” Wón kò látí rí tàbí látí gbọ̀ imò tí a mú pò sí i nígbà tí Jésù, ẹ̀ni tí gégé bí Kinniún ẹ̀yà Júdà, sí Ọ̀rò à̀sọtẹ̀lẹ̀ Rẹ̀ sílẹ̀.

Ayé yóò Rí, yóò sì Gbọ̀

Gbogbo ẹ̀yin olùgbé ayé, ati ẹ̀yin ti n gbe lórí ilẹ̀ ayé, ẹ̀ máa wo, nígbà tí ó bá gbé àmi sókè lórí àwọn òkè; ati nígbà tí ó bá fẹ̀ ipè, ẹ̀ máa gbọ̀. Isaiah 18:3.

Ní ojó nàà ni adití yóò gbọ̀ ọ̀rò inú iwé nàà, ojú àwọn afọ́jú yóò sì rí látí inú òkùnkùn àìlójú, àti látí inú òkùnkùn. Isaiah 29:18.

Àwọn èniyàn mi aṣiwèrè àti òmùgò kò ní imò.

Yóò ti pé tó ni maa maa rí àsíá ogun, kí n sì maa gbọ̀ irò fèrè ogun? Nítorí èniyàn mi jẹ aláìgbọ̀n, wón kò mò mí; ọ̀mọ̀ aláìmòye ni wón, wón kò sì ní òye kankan: wón gbọ̀n látí ẹ̀

búburú, sùgbón láti ɛ rere wòn kò ní ìmò. Jeremiah 4:21, 22.

Ẹ kédè èyí ní ilé Jakòbu, kí ẹ sì sọ ọ̀ dì mímò ní Juda, pé, Ẹ gbọ̀ èyí nísinsin yìí, èyin èniyàn aṣiwèrè, tí kò ní òyè; tí ó ní ojú, tí kò sì ríran; tí ó ní etí, tí kò sì gbóran. Jeremiah 5:20, 21.

Ilé ọlọtẹ kan

Ọrọ̀ Olúwa sì tún tò mí wá, wí pé, Ọmọ̀ èniyàn, iwọ̀ n gbé láàrín ilé ọlọtẹ kan, tí wòn ní ojú láti rí, sùgbón tí wòn kì í rí; wòn ní etí láti gbọ̀, sùgbón tí wòn kì í gbọ̀: nítorí ilé ọlọtẹ ni wòn jẹ. Ezekieli 12:1, 2.

Nítorí náà ni mo ɛ n bá wòn sọ̀rọ̀ nípá òwè; nítorí pé bí wòn tilẹ̀ n rí, wòn kò rí; bí wòn tilẹ̀ n gbọ̀, wòn kò gbọ̀, bèè ni wòn kò sì yé wòn. Àsọtẹlẹ̀ Esaias sì ɛ ní inú wòn, èyí tí ó wí pé, Ní gbígbo ni èyin yóò máa gbọ̀, ẹ kò sì ní yé; ní rírí ni èyin yóò máa rí, ẹ kò sì ní mọ̀yè: Nítorí ọkàn àwọn èniyàn yìí ti di lílẹ̀, etí wòn sì sòrò láti fi gbọ̀, ojú wòn ni wòn sì ti dì; kí wòn má bàà fi ojú wòn rí, kí wòn má bàà fi etí wòn gbọ̀, kí wòn má bàà fi ọkàn wòn yé, kí wòn sì yípadà, kí n lè mú wòn láradá.

Sùgbón ibùkún ni fún ojú yín, nítorí wòn rí; àti fún etí yín, nítorí wòn gbọ̀. Nítorí lójú òtító ni mo wí fún yín pé, ọ̀pọ̀ wòlù àti àwọn olódodo ti fẹ́ rí àwọn nńkan wònyí tí èyin rí, sùgbón wòn kò rí wòn; àti láti gbọ̀ àwọn nńkan wònyí tí èyin n gbọ̀, sùgbón wòn kò gbọ̀ wòn. Matteu 13:13–17.

Àwọn Ọ̀nà Àtíjọ

Báyí ni Olúwa wí, Ẹ dúró ní ojú ọ̀nà, kí ẹ̀ sì wo, kí ẹ̀ sì béèrè fún àwọn ọ̀nà àtíjọ, níbi tí ọ̀nà rere wà, kí ẹ̀ sì máa rìn nínú rẹ̀, ẹ̀ ó sì rí isinmi fún ọkàn yín. Sùgbón wòn wí pé, A kì yóò rìn nínú rẹ̀. Pèlù èyí, mo fi àwọn olùṣọ̀ kalẹ̀ lórí yín, mo ní, Ẹ tẹ̀tí sí irò ipè. Sùgbón wòn wí pé, A kì yóò tẹ̀tí sí i. Jeremiah 6:16, 17.

Ifiranṣẹ Ọdún 1840–1844

“Gbogbo àwọn ihin-iṣẹ́ tí a fi fúnni láti ọdún 1840 sí 1844 ni a gbọdò sọ pèlú agbára báyií, nítorí ọ̀pọ̀ èniyàn ni wòn ti pàdánù ìtónisọ̀nà wòn. Àwọn ihin-iṣẹ́ náà gbọdò lọ sí gbogbo àwọn ìjọ.

“Kristi sọ pé, ‘Alábùkún ni ojú yín, nítorí wòn ríran; àti etí yín, nítorí wòn n gbọ̀. Nítorí lóòótó ni mo sọ fún yín pé, ọ̀pọ̀ wòlù àti àwọn olódodo ti fẹ́ láti rí ohun wònyí tí èyin rí, sùgbón wòn kò rí wòn; àti láti gbọ̀ ohun wònyí tí èyin n gbọ̀, sùgbón wòn kò gbọ̀ wòn’ [Matthew 13:16, 17]. Alábùkún ni ojú tí ó rí àwọn ohun tí a rí ní ọdún 1843 àti 1844.

“A fi ihinrere náà hàn. Kò sì yẹ kí idádúró kankan wà nínú títún ihinrere náà ɛ, nítorí àwọn àmì àkókò n ɛ; iṣẹ́ iparí gbọdò ɛ́é parí. Iṣẹ́ nlá kan yóò ɛ́é ɛ ní àkókò kùkúru. Láìpé, a ó fi ihinrere kan hàn nípá ipinnu Ọlórún tí yóò di igbe nlá. Nígba náà ni Dániẹlì yóò dúró ní ipò tirẹ̀, láti fi ẹ̀rí rẹ̀ hàn.” Manuscript Releases, volume 21, 437.

Àmì Ìdótì náà

Ó wà ní ìgbà márùn-ún nínú ìwé Ezekieli níbi tí ó ti “ṣe àfihàn” òwè àpẹẹrẹ kan tí àwọn èniyàn kò láti rí, àti pẹ̀lú ní ìgbà márùn-ún tí ó ti “sọrọ̀” pẹ̀lú àwọn èniyàn wònyí, tí wọn kò láti gbọ́. A gbé ẹlẹ́rìí méjèjèì tí òwè àpẹẹrẹ tí a ṣe ní iṣe àti ti ọ̀rọ̀ síṣọ kalẹ̀ fún àwọn wúndiá aṣiwèrè márùn-ún. Ọ̀kan lára àwọn òwè àpẹẹrẹ tí a ṣe ní iṣe náà, tí ó wà ní orí kẹrin, dúró fún “àmì” idótì, tí ń kilò nípa iparun tí ń bọ. Ìránṣẹ̀ Ezekieli ni ìránṣẹ̀ sí Laodicea.

“Àmì” tí a fi fún Laodicea ni ‘àmì idótì,’ a sì fi ọ̀pọ̀ ẹlẹ́rìí ṣàfihàn idótì àwọn ojọ̀ ikeyin. Àmì kan soṣo tí a fi fún àwọn Júù ti ojọ̀ Kristi ni àmì Jónà, ẹni tí ó dúró fún àkàwé àfihàn tí a ṣe ní iṣe ti ojọ̀ mẹta nínú inú ẹja ńlá kan.

Nígbà náà, àwọn kan nínú àwọn akòwé àti àwọn Farisi dáhùn pé, Olùkóni, a fẹ́ rí ààmì kan lówọ̀ rẹ. Sùgbón ó dáhùn, ó sì wí fún wọn pé, Ìran búburú àti alágbèrè ń wá ààmì; a kì yóò sì fi ààmì miiran fún un, bí kò ṣe ààmì wòlì Jónà: Nítorí gégé bí Jónà ti wà ní ojọ̀ mẹta àti ọ̀ru mẹta nínú ikùn ẹja ńlá náà; ẹ̀ẹ̀ ni Ọmọ èniyàn yóò wà ní ojọ̀ mẹta àti ọ̀ru mẹta nínú ọkàn ayé. Mátíù 12:38–40.

Àmì Jónà

Àmì Jónà jẹ àpẹjúwè àṣotẹlẹ̀ tí a fihàn ní iṣe nípa àjínde kúrò nínú ikú. Jòhánù ń ṣàfihàn òtítọ̀ kan náà, nítorí a ju ú sínú ìkòkò ọ̀róró tí ń hó, ó sì jáde láàyè. Dániẹ̀lì nínú ihò kinnìún àti àwọn ọlọ́lá mẹta nínú iná iléru Nebukadinésàrí ń ṣàfihàn àjínde kúrò nínú ikú. Gbogbo wọn ń sojú àwọn ọ̀kẹ̀ m̀erínlélógòrìn àti ẹgbẹ̀rún m̀erín [144,000] tí a jí dide nínú Ìfihàn orí kọkànlá.

“Èrò Olùgbàlà náà sì tún padà láti inú irònú nípa ìgbà àtijọ́ àti ojọ́ iwájú. Nígbà tí àwọn èniyàn ń sapa láti ṣàlàyé ohun tí wọn ti rí àti tí wọn ti gbọ́ gégé bí imọ̀lára tí a ti ṣedá sínú ọkàn wọn, àti gégé bí imọ̀lẹ̀ tí wọn ní, ‘Jésù dáhùn, ó sì wí pé, Kì í ṣe nítorí mi ni ohùn yìí ti wá, sùgbón nítorí yín.’ Èyí ni ẹ̀rì tí ó ga jùlọ̀ fún ipò Rẹ̀ gégé bí Mèsáyà, àmì tí Baba fi hàn pé Jésù ti so òtítọ́, àti pé Ọ̀un ni Ọmọ Ọlórún. Sé àwọn Júù yóò yí padà kúrò nínú ẹ̀rì yìí láti Ọ̀run gígá? Nígbà kan rí, wọn ti bi Olùgbàlà pé, Àmì wo ni iwọ́ ń fihàn kí a lè rí i kí a sì gbàgbọ́? Àìníye àmì ni a ti fi hàn ní gbogbo iṣe-ìránṣẹ̀ Kristi; sùgbón wọn ti pa ojú wọn mó, wọn sì ti mú ọkàn wọn le, kí wọn má bàa dá wọn lójú. Iyanu tí ó ga jùlọ̀ ti jíjì Lásàrù dide kúrò nínú òkú kò mú àìgbàgbọ́ wọn kúrò, bí kò ṣe pé ó fi ikà wọn kún un sí i; àti nísinsin yìí tí Baba ti sọrọ̀, tí wọn kò sì lè beèrè fún àmì miiran mó, ọkàn wọn kò rò, wọn sì tún kò láti gbàgbọ́.” Spirit of Prophecy, volume 3, 79.

Lásàrù ni àmì àjínde bíi ti Jónà ṣe fi hàn ní inú ẹja ńlá. Ohùn Baba ní ibàṣepọ̀ pẹ̀lú Lásàrù tí a jí dide dúró fún ìṣọkan Ìwà-Ọlórún àti ẹ̀dà èniyàn, èyí tí ó jẹ́ iwà ti Kristi dájúdájú, ẹni tí ó gba ara èniyàn wọ ara Rẹ̀. Ìṣọkan Ìwà-Ọlórún pẹ̀lú ẹ̀dà èniyàn ni àsíá àwọn ẹgbẹ̀rún kan ó lé m̀erínlélógójì, àti Lásàrù ni àmì agbára àjínde tí ó mú ìṣopọ̀ Èlédàá pẹ̀lú ẹ̀dà ṣe.

“Nípa jíjìde Lasaru, ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ni a mú wá sí ìgbàgbọ́ nínú Jesu. Ètò Ọlórún ni kí Lasaru kú, kí a sì tẹ́ ẹ́ sínú ibojì kí Olùgbàlà tó dé. Jíjìde Lasaru ni iṣé iyanu àtátà jùlọ̀ ti Kristi, àti nítorí rẹ̀ ni ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ fi yin Ọlórún lógo.” Manuscript Releases, iwọn 21, 111.

Lásàrù ló sáájú iwólé ìṣẹgun wọ Jerúsálẹ̀mù, ó sì jẹ́ “àmì” aláàyè ti àjínde tí Jónàa ṣàpẹẹrẹ.

“Lásárù, ẹni tí ara rẹ̀ tí rí ìbàjẹ́ nínú ibojì, sùgbón tí ó ń yò nísinsin yíi nínú agbára ọ̀kúnrin-ńlá ọ̀go, ni ó darí ẹ̀ranko tí Olùgbàlà gun.” *The Desire of Ages*, 572.

Ìwọ̀lé ìṣẹ̀gun náà bá ipàdẹ̀ àgọ̀ Exeter mu, èyí tí ó jẹ́ ìmúṣẹ́ alpha ti àkàwé àwọn wúndiá mẹwàá, nítorí náà ó sì ń sọ “àmi” Jonah àti Lasaru pọ̀ mọ́ omega àti ìmúṣẹ́ pípé ti ìkédé ọ̀rọ̀ náà pé, “Kíyèsí i, Ọ̀kọ-ìyàwó ń bọ!”

“Lọ́pọ̀ ìgbà ni a máa ń tọ́ka mí sí ọ̀wẹ àwọn wúndiá mẹwàá, nínú wọn ni mǎrùn-ún jẹ́ ọ̀lọgbón, mǎrùn-ún sì jẹ́ aṣiwèrè. A ti mú ọ̀wẹ yíi ẹ́, a ó sì tún mú un ẹ́ títi dé lẹ̀tà rẹ́ gan-an, nítorí pé ó ní ìṣàmúlò àkànṣe fún àkókò yíi, àti pé, gégé bí ìránṣẹ́ àngẹ̀lì kẹ̀ta, a ti mú un ẹ́, yòò sì máa bá a lọ ní jìjẹ̀ ọ̀títọ́ ìsinsin yíi títi di ọ̀pin àkókò.” *Review and Herald*, August 19, 1890.

Jónà, Lásárù àti Samuel Snow tí wọn dé pé sípàdẹ̀ àgọ̀ Exeter bá àmi idóti Hesekieli mu. Lásárù ló darí Kristi wọ́ Jerusalemu lóri kẹ̀tẹ̀kẹ̀tẹ́.

“Bates jẹ́ ọ̀kan lára àwọn aṣáájú pàtàkì nínú àpẹ́jọ àgọ̀ Exeter (New Hampshire) ní oṣù Kejo, 1844, nígbà tí a kọ́kọ́ gbé ‘igbe ọ̀ru gidì’ kalẹ̀. Ó ṣẹ́lẹ̀ pé Bates ni oníwàásù tí a yàn fún ìjọsin ọ̀wúrọ̀ ojú yẹn ní àgọ̀ náà. Ó ń rọ̀ àwọn olùgbọ̀ rẹ̀ pé kí wọn jẹ́ olóòtítọ́, ó sì ń fí idákẹ́jẹ́ dá wọn lójú pé Ọ̀lórún kàn ń dán wọn wò, pé wọn wà ní àkókò idúró, àti irú àwọn èrò bẹ́ẹ̀, nígbà tí Samuel S. Snow gun ẹ́ṣin wọ́ àgọ̀ náà. Nígbà tí Snow jókòó légbẹ́ẹ̀ arábirin rẹ̀, Iyaafin John Couch, ó tún idánílójú rẹ̀ sọ pé Kristi yòò farahàn ní àkókò tí a yàn. Ní ìmúnibínú gidigidi, Iyaafin Couch mú kí àwọn olùgbọ̀ yà nípa didide rẹ̀ àti pípé pé, ‘Èni yíi ni ọ̀kúnrin kan tí ó ní ìránṣẹ́ láti ọ̀dọ̀ Ọ̀lórún!’” Leroy Froom, *The Prophetic Faith of our Fathers*, idi 4, 549.

Ní oṣù Kẹrin, ọ̀dún 1521, Martin Luther rìn àjò nínú kẹ̀kẹ́ tí ẹ́ṣin ń fà lọ sí Diet of Worms, níbi tí ó ti kọ̀ àwọn àṣà àti ìṣe ìbílẹ̀ tí páápà, ó sì sọ pé, “Bí kò ẹ́ pé a fí ẹ̀rí Ìwé Mímọ́ tàbí idí mímọ́ dá mi lójú... n kò lè, bẹ́ẹ̀ ni n kò sì ní sẹ́ ohunkóhun tí mo ti sọ tẹ̀lẹ̀, nítorí pé kì í ẹ́ àiléwu tàbí ohun tí ó tọ́ láti ṣiṣẹ́ lòdì sí ẹ̀rì ọ̀kàn. Níhin-ín ni mo dúró. N kò lè ẹ́ miiran. Kí Ọ̀lórún ràn mí lówó. Àmín.”

Gégé bí àwọn Farisi ẹ́ tako ìwọ̀lé ìṣẹ̀gun Kristi, bẹ́ẹ̀ ni àwọn aláṣe papal tako ìwọ̀lé Luther. Nígbà náà ni Luther yí orúkọ rẹ̀ padà (ààmi ididi) a sì fí í pamọ́ ní ìkọ̀kọ̀ nígbà tí ó ń túmọ̀ Májẹ̀mú Tuntun sí èdè Jámání. Ifarahàn rẹ̀ ní Diet of Worms ẹ́ àfihàn Ẹ̀kún Àárín Ọ̀ru, èyí tí ó yorí sí ilàna ikú láti ọ̀dọ̀ àwọn aláṣe ìjọba-àti-ìjọ ti àkókò náà, tí ó sì tipa bẹ́ẹ̀ ẹ́ àfihàn ọ̀fin Ọ̀jọ̀-Àikú. Lẹ́yìn oṣù mẹwàá nínú ifarapamọ́ lábẹ́ orúkọ ‘Junker Jörg,’ ìhalẹ̀ láti ọ̀dọ̀ àwọn aláṣe ti yí padà, ní pàtàkì sí ìṣòro ológun méjì tí Charles V oníbàjẹ́ ń dojú kọ. Àwọn ìhalẹ̀ ológun méjèèjì náà ni Faransé àti Islam, tí ń ṣojú ìṣọkan aláìmọ́ kan náà ti socialisimu àti Islam tí ó ń dojú kọ aráyé lónií.

“Ìṣẹ́ Ọ̀lórún ní ayé fí, láti ìgbà dé ìgbà, ifarajọ̀ tó ẹ́ kedere hàn nínú gbogbo àtúnṣe ńlá tàbí ìṣiṣẹ́ ìsìn ńlá. Àwọn ilàna ìbáṣepọ̀ Ọ̀lórún pẹ̀lú èniyàn jẹ́ èyí kan náà ní gbogbo ìgbà. Àwọn ìṣiṣẹ́ pàtàkì tí àkókò ìsinsinyí ní àfọwọ́kọ wọn nínú àwọn ti àtijọ́, àti ìrírí ìjọ ní àwọn àkókò ìṣáájú ní àwọn ẹ̀kọ́ tí ó ní iye púpọ̀ gidigidi fún àkókò tiwa.” *The Great Controversy*, 343.

Kẹ̀tẹ̀kẹ̀tẹ́ kan tí Lásárùsì ń darí mú Kristi wọ́ Jerúsálẹ̀mù; kẹ̀kẹ́-ẹ́ṣin kan ni ó gbé Luther lọ sí Diet of Worms; ẹ́ṣin kan sì ni ó mú Snow dé àpẹ́jọ àgọ̀ Exeter; bẹ́ẹ̀ ni ó ẹ́ fí kẹ̀tẹ̀kẹ̀tẹ́ àti ẹ́ṣin hàn gégé bí àmi ìṣẹ́ ìránṣẹ́ igbe Ọ̀gànjọ̀ Ọ̀ru, àwọn méjèèjì jẹ́ ọ̀mọ ẹ̀bí “Equidae” nínú ẹ̀yà “Equus.”

Yọ gidigidi, iwọ ọmọbìnrin Siónì; ké yọ, iwọ ọmọbìnrin Jérúsálẹ̀mù: kíyèsì i, Ọba rẹ ń bọ tọ ọ wá: olódodo ni, ọ sì mú ìgbàlà wá; onírẹ̀lẹ̀ ni, ọ sì ń gùn kẹ̀tẹ̀kẹ̀tẹ̀, àní ọmọ kẹ̀tẹ̀kẹ̀tẹ̀, ọmọ èyí tí a bí. Sekaráyà 9:9.

Àmì ihìnrere Igbe Òru Ọ̀gànjọ̀ ni dídẹ̀ kẹ̀tẹ̀kẹ̀tẹ̀ tàbí ẹ̀şin, àwọn méjèjẹ̀ jẹ́ àmì Islam. Ọ̀jísẹ̀ àyànfẹ̀ ti ihìnrere tòótọ̀ ti igbe òru ọ̀gànjọ̀ dé lórí ẹ̀şin ní ibámu pẹ̀lú bí Kristi ẹ̀ dé lórí kẹ̀tẹ̀kẹ̀tẹ̀. “Ìdótì” ní àwọn ojọ̀ ikẹyìn ni a fi àmì sí nípa ìmúşẹ̀ idánimọ̀ Ellen White pé ilú Nashville ni a ó fi “àwọn bọ̀lù iná” kọ̀lu.

Kí ló dé tí ìdótì bèrẹ̀ sí í ẹ̀ şe níbí àwọn àkùlù iná ti Nashville? Ẹ̀ şe nítorí pé a şàpẹ̀rẹ̀ Islam nípasẹ̀ kẹ̀tẹ̀kẹ̀tẹ̀ àti ẹ̀şin nínú Ọ̀rọ̀ àşọtẹ̀lẹ̀ Ọ̀lọ̀run?

Simírínà

Ọba Aláşẹ̀ Nero ń samisi ibèrẹ̀ ijọ Smírná nígbà tí wọn sun ilú Róòmù ní ọ̀dún 64. Ojọ̀ náà ń samisi ibèrẹ̀ inúnibíni sí ijọ Kristeni tí a ẹ̀ ní àkókò ọ̀dún ẹ̀gbẹ̀rún méjìlélógórin àtààádọ́ta, èyí tí ó parí pẹ̀lú Ofin Milan ní ọ̀dún 313. Ìdásílẹ̀ àwòrán ẹ̀ranko náà dúró fún àmì ọ̀nà alpha tí ó ẹ̀ àfihàn àkókò kan tí ó parí pẹ̀lú àmì ọ̀nà omega tí àmì ẹ̀ranko náà dúró fún ní ọ̀fin Sunday tí ń bọ̀ láipẹ̀. A mọ̀ àkókò náà gégẹ̀ bí èyí tí ó bèrẹ̀ pẹ̀lú “àwọn ọ̀fin àşẹ̀.”

“Bí akàwé bá fẹ́ lóye àwọn irinşẹ̀ tí a ọ̀ò ló nínú ijà tí ń bọ̀ láipẹ̀, kò ní şe ju kí ó topasẹ̀ àkọşílẹ̀ àwọn ọ̀nà tí Róòmù ló fún ète kan náà ní àwọn ìgbà àtijọ̀. Bí ó bá fẹ́ mọ̀ bí àwọn Kátólíikì àti àwọn Pùròtẹ̀sítàntì tí wọn darapọ̀ yóò şe hù sí àwọn tí ń kọ̀ àwọn ẹ̀kọ̀ ìgbàgbọ̀ wọn, ẹ̀ jẹ́ kí ó wo ẹ̀mí tí Róòmù fi hàn sí ojọ̀ Ìşinmi àti àwọn olùdábòbò rẹ̀.

“Àwọn àşẹ̀ ọba, àwọn ìgbimọ̀ àgbáyé, àti àwọn ọ̀fin ijọ̀ tí agbára ayé ń gbé lẹyìn ni àwọn ìgbésẹ̀ tí ajọ̀dún kẹfẹ̀rì náà fi dé ipò ọ̀lá rẹ̀ nínú ayé Kristeni. Ìgbésẹ̀ àkókò níta gbangba tí ó fi mú kí a pa itọ́jú ojọ̀ Àikú mọ̀ ni ọ̀fin tí Kónsítàntínù şe kalẹ̀. (A.D. 321; wo àkíyèsì Àfikún fún ojú-iwẹ̀ 53.) Àşẹ̀ yíi beèrẹ̀ pé kí àwọn ará ilú sinmi ní ‘ojọ̀ ọ̀lọ́lá ti oòrùn,’ şùgbọ̀n ó jẹ́ kí àwọn ará ìgbèríko lè máa bá àwọn işẹ̀ àgbẹ̀ wọn lọ. Bí ó tilẹ̀ jẹ́ pé ní ti gidi ó jẹ́ ọ̀fin aláìgbòrán sí Ọ̀lọ̀run, sibẹ̀ ọba náà mú kí a fi agbára pa á mọ̀ lẹyìn ìgbà tí ó fi orúkọ gba ẹ̀şin Kristeni.” The Great Controversy, 574.

Àşẹ̀ ọba àkókò tí ó fi hàn iyípadà láti inú ijọ Smyrna sí ijọ Pergamos ni Àşẹ̀ Milan ní ọ̀dún 313. Ó dúró gégẹ̀ bí ìgbésẹ̀ àkókò tí ó şamọ̀nà sí ọ̀fin ojọ̀ Àikú àkókò ní ọ̀dún 321. Ìparun Jerusalemu jẹ́ àpẹ̀rẹ̀ ọ̀fin ojọ̀ Àikú, àwọn ẹ̀lẹ̀rìí àşọtẹ̀lẹ̀ méjì sì ń tọ́ka sí ìdótì kan tí ó şáájú iparun náà. Àwọn ìdótì méjèjẹ̀ wònyí, tí a şàpẹ̀rẹ̀ wọn nípasẹ̀ ìdótì kẹ̀ta Babeli ní 587 BC àti ìdótì kejì Romu ní ọ̀dún 70, ń fi hàn pé àmì ọ̀nà tí ó şáájú àmì ọ̀nà ọ̀fin ojọ̀ Àikú—jẹ́ ìdótì àşọtẹ̀lẹ̀.

Nebukadinésàrí dótíkò lé Jèhóíákímù, lẹyìn náà Jèhóíákìnì, àti ní ikẹyìn Sédékíà. Késtíùsì dótíkò lé ní ọ̀dún 66, ọ̀ sì mú àmì tí Jésù ti fi fún ijọ ẹ̀, gégẹ̀ bí ìdótíkò kẹ̀ta ti ọ̀dún 587 BC ti ní àmì ikú aya Ẹ̀şẹ̀kiẹ̀lì. Àmì ọ̀nà tí ó şáájú iparun Jérúsálẹ̀mu ni ìdótíkò lé, ọ̀ sì tún jẹ́ “àmi” kan. Àmì ọ̀nà tí ó şáájú ọ̀fin Ojọ̀ Àikú ti ọ̀dún 321 ni Ìlànà Milan, níbí tí iyípadà ti wá láti inú ijọ kan (Símírínà) tí kò ní idálẹ̀bí sí Págámù, àpẹ̀júwe ijọ kan tí a ti bá ní ibàjẹ̀.

Nítorí nàà, Òfin Ìkìni ti Milán jẹ ìbèrè idótí àsọtélé kan, ó sì jẹ àmì pèlú. Ó tún samisi ibi tí ìṣísẹ̀ Laodicean ti ẹgbẹ̀rún m̀erínlélógójì àti ọgọ̀rún-ún kan ti yí padà sí ìṣísẹ̀ Philadelphian ti ẹgbẹ̀rún m̀erínlélógójì àti ọgọ̀rún-ún kan.

Filadelfia àti Simírínà ni wọn sojú fún àwọn ìjọ méjì péré nínú àwọn ìjọ méje Ìfihàn tí kò ní idálẹ̀bi kankan. Òtítọ̀ yìi sì tún fi hàn pé iyípadà nàà ni iyípadà láti ọ̀dọ̀ ìjọ oníjà dé ọ̀dọ̀ ìjọ aláṣégún. Iyípadà nàà bá Àṣẹ̀ Milàni mu, níbi tí ìṣísẹ̀ ikẹyìn ti ọgọ̀rún-ún méjìlélógójì ẹgbẹ̀rún nàà ti di ìjọ kejo nàà, èyí tí ó jẹ̀ ti àwọn méje nàà. Filadelfia àti Simírínà pèlú ni àwọn ìjọ méjì péré tí ń bá a jà pèlú àwọn tí ń sọ pé àwọn jẹ̀ Júù, sùgbón tí wọn jẹ̀ ti sínáagógù Sátàni ní tòótọ̀.

Ami-itókasi yẹn ti 313 pèlú bá ipadé agó Exeter mu, láti ojọ 12 titi di ojọ 17 Oṣù Kejo ní ọdún 1844. Nígba tí ipadé agó nàà parí, iṣẹ nàà gba etikun ilà-oòrùn Orílẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà kojá bí igbì omi nílá titi ilẹ̀kùn fi di ní ojọ 22 Oṣù Kẹwàá, 1844.

“Bí igbì òkun nílá, ìṣísẹ̀ nàà gba orílẹ̀-èdè nàà kojá. Láti ilú dé ilú, láti abúlẹ̀ dé abúlẹ̀, àti sí àwọn ibi igbèríko jìjìnnà, ó tàn káàkiri, titi àwọn èniyàn Ọlórún tí ń dúró de e fi jí sí i pátápátá. Ìhùwàsí afenùkò paré níwájú ikéde yìi gégé bí òtútù àárò ẹ̀ ń yọ kúrò níwájú oòrún tí ń là. Àwọn onígbagbò rí i pé a ti mú iyéméjì àti idàrúdàpọ̀ wọn kúrò, irètí àti igboya sì sọ ọkàn wọn di aláàyè. Iṣẹ nàà bọ̀ lówó àwọn àṣejù wònyí tí a máa ń fi hàn nígba gbogbo nígba tí idunnú èniyàn bá wà láisí agbára ìṣàkóso ọ̀rọ̀ àti Èmí Ọlórún. Ó jọra ní iwà pèlú àwọn àkókò irẹ̀lẹ̀ ara-ẹni àti ipadà sọdọ̀ Olúwa, tí ó máa ń tẹ̀ lẹ̀ àwọn iránṣẹ̀ Rẹ̀ lááárín Ísírẹ̀lì igbàani lẹyìn àwọn iránṣẹ̀ ibáwí. Ó ru àwọn ànímọ̀ wònyí tí ń samisi iṣẹ Ọlórún ní gbogbo igbà. Ayọ̀ ìmúnílára kì í ẹ̀ púpọ̀ nínú rẹ̀, sùgbón dípọ̀ bẹ̀, àwárí jinlẹ̀ inú ọkàn wà, ìjéwọ̀ ẹ̀ṣẹ̀, àti ikòsílẹ̀ ayé. Ìmúrasílẹ̀ láti padé Olúwa ni ẹ̀rù ọkàn àwọn ẹ̀mí tí ń jìyà gidigidi. Àdúrà aláìrẹ̀wẹ̀sì àti iyàsímímọ̀ pípé sí Ọlórún wà.” The Great Controversy, 400, 401.

Ìlẹ̀kùn tí a pa ní October 22, 1844 jẹ̀ àpẹ̀rẹ̀ ti òfin Sunday tí ń bọ̀ láìpẹ̀, àti àmì-ọ̀nà tí ó ǵáájú ilẹ̀kùn tí a pa ní October 22 ni àpẹ̀jọ̀ agó Exeter. Nítorí nàà, àpẹ̀jọ̀ agó Exeter bá Ofin Milan mu. Ó tún bá iwólẹ̀ iṣẹgun Kristi mu.

“Kígbe ọ̀rù kò jẹ̀ ohun tí a fi ijìyàn gbé lọ dé bẹ̀, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé ẹ̀rì Ìwé Mímọ̀ rẹ̀ kedere tí ó sì péye. Agbára ifúnkún kan sì bá a lọ, tí ó ń ru ọkàn sókè. Kò sí iyéméjì, kò sí ibèèrè. Ní àkókò iwólẹ̀ iṣẹgun Kristi sínú Jerúsálẹ̀mù, àwọn èniyàn tí a kó jọ láti gbogbo apá ilẹ̀ nàà láti pa àjọyọ̀ nàà mọ̀, kóra jọ sí Òkè Ólífí; bí wọn sì ti darapọ̀ mọ̀ ogunlógò tí ń bá Jesu lọ, wọn mú ìmísí wákátí nàà, wọn sì ràn án lówó láti mú kí igbe nàà pọ̀ sí i pé, ‘Ìbùkún ni fún ẹ̀ni tí ń bọ̀ wá ní orúkọ Oluwa!’ [Matthew 21:9.] Bákan nàà ni àwọn aláìgbọ̀ràn tí ń kóra jọ sí àwọn ipadé Adventist—àwọn kan nítorí ifẹ̀ láti mọ̀, àwọn miiran kàn láti fi wọn ẹ̀sín—ẹ̀ ń ní agbára idánílójú tí ó ń bá ihìn iṣẹ̀ nàà lọ pé, ‘Wò ó, Ọkọ̀ Ìyàwó ń bọ̀ wá!’” Spirit of Prophecy, volume 4, 250.

Ofin Milan ń samisi idótí wòlì tí a fi Nebukadinesàrí hàn ní 587 BC àti Késítíọ̀sì ní ọdún 66. Àwọn idótí méjèjì wònyí yorí sí iparun Jerúsálẹ̀mù ní 586 BC àti 70, lésèsẹ̀. Idótí Késítíọ̀sì parí, àti lẹyìn ọdún m̀eta àtààbò, idótí nàà tún bèrè lábẹ̀ Títùsì, bẹ̀ ni ó pèsè àkókò wòlì kan tí ó bèrè pèlú alákoòso Romu alpha, tí ó sì parí pèlú alákoòso omega. Àwọn ọdún m̀eta àtààbò wònyí sojú fífi ẹ̀sẹ̀ tẹ̀ Jerúsálẹ̀mù mólẹ̀ láti ọwọ̀ pòopù, àti òfin Ọjọ̀ Àikú tí ó sún mọ̀ dé, nígba tí ọgbẹ̀ ikú pòopù nàà yòò lá, tí yòò sì tún jọba fún ọdún àpẹ̀rẹ̀ m̀eta àtààbò.

Sùgbòn fí àgbàlá tí ó wà lẹyìn ténpìlì sílẹ̀, má sì ẹ̀ wòn ún; nítorí a ti fí í fún àwọn orílẹ̀-èdè: wòn yóò sì tẹ̀ ilú mímọ́ nàà mọ̀lẹ́ fún oṣù méjìlélógójì. Ìfihàn 11:2.

Ní ọdún 538, lẹyìn nàà sì tún nígbà ilàna ojú Àikú tí ń bọ̀, itẹ̀mọ̀lẹ̀ Jerúsálẹ̀mù bèrẹ̀. Àwọn ilàna ojú Àikú méjèjèjì wònyí ni a sojú wòn nípasẹ̀ ọdún 321 nígbà tí Constantine Nlá fí gbé ilàna ojú Àikú àkókó kalẹ̀. Ní 538, a fún ijoba pòòpù ní agbára láti ẹ̀ inúnibíni sí ijo Olórùn (láti tẹ̀ ẹ̀ mọ̀lẹ̀) fún ọdún mẹ́ta àtààbò, gégé bí a ti sojú rẹ̀ nínú itàn láti ọwọ̀ Cestius dé Titus. Ní 538, ijoba pòòpù gbé ilàna ojú Àikú kalẹ̀ ní Ìgbimọ̀ kẹ́ta ti Orleans. Ilàna ojú Àikú tí ó sún mọ̀lẹ́ yóò fí hàn nígbà tí a tún fí agbára fún ijoba pòòpù láti tẹ̀ ténpìlì mọ̀lẹ̀ (ẹ̀ inúnibíni).

313 ń sàfihàn àṣẹ̀ àkókó tí ó yorí sí ọ̀fin Sòndè àkókó ní 321. Lẹyìn nàà, ní 330, a pín ijoba nàà ní ọ̀nà àṣotẹ̀lẹ̀ sí ilà-oòrùn àti iwọ̀-oòrùn, nípa bẹ́ẹ̀ ń samisi iparí omega ti àkókò kejì ti inúnibíni papal ti “ogóji-méjì” oṣù àpẹ̀rẹ̀—àkókò inúnibíni àti titẹ̀ mọ̀lẹ́ tí ó bèrẹ̀ ní ọ̀fin Sòndè alpha ní Orílẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà.

Angẹ̀li kẹ́ta sì tò wòn lẹyìn, ó ń sọ̀rọ̀ pẹ̀lú ohùn nlá pé, Bí ẹ̀nikẹ̀ni bá sin ẹ̀ranko nàà àti àwòrán rẹ̀, tí ó sì gba àmì rẹ̀ ní iwájú orí rẹ̀, tàbí ní ọwọ̀ rẹ̀, ọ̀nà nàà yóò mu nínú ọ̀tí-wàinì ibínú Olórùn, èyí tí a ti dà jáde láidapọ̀ sínú ife irunú rẹ̀; a ó sì fí iná àti òkúta imíyíyọ̀ jẹ̀ ẹ̀ níyà níwájú àwọn angẹ̀li mímọ́, àti níwájú Ọ̀dọ̀-àgùntàn nàà: È́éfin iya wòn sì ń gòkè lọ̀ títi láé àti láé: wòn kò sì ní isinmi lósàn-án tàbí lóru, àwọn tí ń sin ẹ̀ranko nàà àti àwòrán rẹ̀, àti ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá gba àmì orúkọ̀ rẹ̀. Níhìn-ín ni sùúrù àwọn ẹ̀ni mímọ́ wà: níhìn-ín ni àwọn tí ń pa àwọn àṣẹ̀ Olórùn mọ́, àti ìgbàgbọ̀ Jésù, wà. Ìfihàn 14:9–12.

Pẹ̀tẹ̀lẹ̀ nàà

Ìtumọ̀ Látinì ti “Milan” ni àárín pẹ̀tẹ̀lẹ̀. Ní àárín ilà-oòrùn àti iwọ̀-oòrùn, ní ọdún 313, Constantine ti iwọ̀-oòrùn wá isọkan pẹ̀lú Licinius ti ilà-oòrùn. Àṣẹ̀ nàà sàpẹ̀rẹ̀ ìgbiyànjú láti mú ilà-oòrùn àti iwọ̀-oòrùn jo, a sì fidí àṣẹ̀ nàà múlẹ̀ nípasẹ̀ ìgbéyàwó àdéhùn, nígbà tí Constantia, àbúrò Constantine ní ẹ̀gbẹ̀ baba, fẹ̀ Licinius. Síbẹ̀, gégé bí ìgbéyàwó àdéhùn àkókó nínú Daniel mọkànlá láàárín àwọn Seleucid ti àrìwá àti Ptolemy ti guúsù, ìgbéyàwó nàà ti ní àyànmọ̀ láti kùna, bí ọ̀wẹ̀ àtíjọ̀ nàà ẹ̀ ẹ̀ ní ti ó wí pé, “ilà-oòrùn ni ilà-oòrùn, iwọ̀-oòrùn sì ni iwọ̀-oòrùn, àwọn méjèjèjì kì yóò sì padé láéláé.”

Ọdún ‘330’ ni a gbé kalẹ̀ ní tààrà nínú Dániẹ̀lì orí kọkànlá, ẹ̀sẹ̀ mẹ̀rìnlélógún, mètàdínlógún, àti mọkàndínlógbòn. Èyí mú ọdún mètàdínlógún láti 313 títi dé 330 wá sínú ilà àṣotẹ̀lẹ̀ ti Dániẹ̀lì orí kọkànlá, àti nípa dandan àṣotẹ̀lẹ̀, ó fí idánimọ̀ hàn pé ìgbéyàwó májẹmú yẹn ti ilà oòrùn àti iwọ̀ oòrùn ní 313 jẹ̀ àfiwéra pẹ̀lú ìgbéyàwó májẹmú àkókó nínú orí kan nàà.

“Àṣotẹ̀lẹ̀ tí ó wà nínú orí kọkànlá ti Dániẹ̀lì ti fẹ̀rẹ̀ dé imúṣẹ̀ rẹ̀ pípé. Ọ̀pọ̀ nínú itàn tí ó ti ṣẹ̀lẹ̀ nínú imúṣẹ̀ àṣotẹ̀lẹ̀ yìi ni a ó tún ẹ̀.” Manuscript Releases, number 13, 394.

Antiochus II Theos, ẹ̀ni tí ó jọba láti ọdún 261–246 sáájú Sànmáni Kristi, fí aya àkókó rẹ̀, Laodice I, sílẹ̀ nítorí Berenice, ọ̀mọ̀bínrín Ptolemy II Philadelphus ti Ejibiti. Ìgbéyàwó nàà jẹ̀ apá kan nínú àdéhùn àlàáfíà tí ó parí Ogun Siria Kejì ní ọdún 252 sáájú Sànmáni Kristi. Nígbà tí Constantine lẹyìn nàà ẹ̀gun Licinius ní ọdún 324, ìgbéyàwó nàà parí, gégé bí ìgbéyàwó Antiochus àti Bernice nàà ẹ̀ parí, nígbà tí Laodice, aya àkókó, fí májẹlẹ̀ pa Antiochus ní ọdún 246 sáájú Sànmáni Kristi.

Ìgbéyàwó tí ó ti samisi òpin Ogun Siria Kejì, àti ipàniyàn Antiochus, àti lẹyìn nàà Bernice, ọmọ rẹ àti ẹgbẹ arinrin-àjò Ejibiti rẹ, ni wọn samisi ibẹrẹ Ogun Siria Kẹta. Ìgbéyàwó àdéhùn ti ọdún 313 parí àkókò inúnibini tí ijọ Smyrna dúró fún, ó sì bẹrẹ àkókò ifaramọ tí ijọ Pergamos dúró fún.

Ìgbéyàwó nàà ní ibẹrẹ itàn àwọn Seleucid jẹ àpẹrẹ ti ìgbéyàwó àdéhùn nàà ní òpin ijọba Seleucid, nígbà tí Antiochus Nlá fi ọmọbìnrin rẹ Cleopatra I fún Ptolemy V Epiphanes. Ìgbéyàwó nàà wáyé ní Raphia ní 193 BC, sùgbón isọkan nàà parí láìpẹ, gégẹ bí ó ti rí pẹlú ìgbéyàwó àdéhùn àkókó láàárín ọba àríwá àti ọba guúsù. Àwọn ìgbéyàwó àdéhùn alpha àti omega ti ijọba Seleucid jẹ àpẹrẹ ti ìgbéyàwó àdéhùn tí a mẹnụ kàn nígbà tó yá nínú itàn àsọtẹlẹ Daniel mọkànlá, nígbà tí Octavian fi aràbìnrin rẹ Octavia Minor fún Mark Antony ní 40 BC. Mark Antony àti Octavian wà nínú ijàkadì agbára lórí àwọn agbègbè ilà-oòrùn àti iwọ-oòrùn Rome, èyí tí ó bẹrẹ sí í sẹlẹ ní 44 BC pẹlú ipàniyàn Julius Caesar. Àdéhùn Brundisium ni a fi múlẹ ní ìgbéyàwó nàà ní 40 BC, àti ọdún méjọ lẹyìn nàà, ní 32 BC, Mark Antony kọ Octavia sílẹ ní ilànnà òfin, ó sì fa ogun Actium jáde ní 31 BC, níbi tí Mark Antony àti Cleopatra méjèjì, (Cleopatra ikeyin pátápátá nàà), ti dé òpin wọn.

Àdéhùn ìgbéyàwó omega ti ijọba Seleucid mú Cleopatra àkókó wá, ẹnì tí ó sàpẹrẹ Cleopatra ikeyin, ẹnì tí ilà iran rẹ dá ijápọ sí àdéhùn ìgbéyàwó alpha ti àsọtẹlẹ ti ijọba Romu ní ọdún 40 S.K. Àwọn ìgbéyàwó àdéhùn méta wònyí sàpẹrẹ ìgbéyàwó àdéhùn ti Edict of Milan. Edict of Milan samisi ibẹrẹ idótì àsọtẹlẹ kan, ó dúró gégẹ bí àmì àsọtẹlẹ, ó samisi iyípadà láti inú ijọ olódodo sí ijọ aláìsòdodo, nítorí nàà ó bá àdiítú ẹdà kejọ nínú àwọn méje mu. Ó samisi ìgbéyàwó àdéhùn kan tí ó parí ogun, tí tí di ikòsílẹ ìgbéyàwó àdéhùn nàà, báyii ni ó sì tún samisi ibẹrẹ ogun kan. Nínú àwọn ìgbéyàwó Romu méjèjì, ikòsílẹ nàà mú isọkan ijọba nàà wá. 313 tún samisi àpéjọ àgọ Exeter níbi tí ikéde isẹ iranṣẹ Ẹkún Àárín Òru ti bẹrẹ, tí ó sì yorí sí ẹnu-ona tí a ti pa ti October 22.

A ó máa bá a lọ láti sàgbéyèwò àwọn òtító wònyí nínú àpilẹkọ tí ó tẹlẹ.